

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravišтво
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrletna . . . „ 1.—
Posam. št. . . „ 0.10

Št. 10.

V Ljubljani, dne 4. februarja 1910.

Leto V.

Konservativci.

Hitro je vse posvetne glorie konec. Ni še dolgo, ko sta gospodarila slovenskemu ljudstvu liberalci in nemški graščak, danes se jih komaj kdo spomni.

Vsaka lepa reč se pa neha s pesmijo. Zato so liberalci in Nemci v zadnjem zasedanju kranjskega deželne zbornice, ki se je ta teden končalo, zapeli par, pa ne okroglih, ampak zelo voglatih pesmi, v katerih so izrazili svojo globoko žalost, ker se je razbila slovensko-nemška zveza.

Vendar pa se mi nikakor nočemo pečati s tem, v kolikor se tiče zvonjenja za stari časi. Nas zanima le, kako sta grof Barbo in ekscelenc baron Schwegel pri tem označevala načela in program lastne stranke.

Oba sta rekla, da so Nemci v kranjskem deželnem zboru konservativci. Menila sta, da so Nemci podedovali to, kar so nekdanji zastopali v zbornici slovenski katoliški poslanci. S tem sta najbrže hoteli zbuditi v javnosti splošno obžalovanje, da je tako lepo stranko h . . . vzel.

Slovensko ljudstvo pa seveda kljub temu nič ne žaluje. Tisti veleposestniki, ki se svojčas niso nič pomišljali, napraviti zvezo z našimi framasoni in plesati po Heinovi svobodomiselni harmoniki, naj se ne ponašajo s konservativno dedščino. Stari so, nič drugega, in star človek je vsak konservativec. Zdaj, ko nič ne morejo, se trkajo na svoja dualistična in dinastična prsa in protestujejo zoper »socialistični radikalizem« S. L. S. Preden bodo popolnoma zmurnili, bodo še »Radetzky-marsch« zatrobili.

Naši liberalci so ravno taki reveži. Stare hiše so danes tudi oni. Demokratični občinski volivni red, razlastenje v svrhu uporabljanja vodnih sil za deželne namene, volivna dolžnost, proporcionalnost za Ljubljano, vse to jim ne gre v glavo. Žalostno jih je gledati, kako se morajo udajati v svojo nemilo usodo. Še podmolniški gozd jih ni mogel rešiti.

Konservativci.

Amen.

Za pravice ljudstva.

Minulo je zopet eno zasedanje kranjskega deželnega zbora, kar vlada v Kranjski vojvodini večina S. L. S. Krščansko socialno delavstvo z velikim zanimanjem sledi delovanju poslancev S. L. S. v kranjskem deželnem zboru, kakor tudi sledi delovanju dežavnozbornske svoje delegacije. Resnica, zastopstvo kranjske S. L. S. v postavodajalni kranjski deželni zbornici je v prvi vrsti agrarno. Izkuša zato v postavodajni kranjske dežele izvesti kmečkemu ljudstvu prijazna in koristna načela. Večina S. L. S. bi niti drugače postopati ne smela. V sedanji večinski stranki kranjske postavodajalne zbornice pa sede možje, ki jim zaupa tudi krščansko socialno delavstvo. Znamo, da se načelnik S. L. S. dr. Šusteršič ne le zanima, marveč da kadar je to treba, tudi odločno in odločnejše kakor kak napol trčen rdeči domišljavec nastopi za delavske koristi, da ne govorimo o najnovejšem tudi delavskem zastopniku Turkovem gospodu, ki se je v tem zasedanju predstavil v znani svoji prožnosti za delavskega zastopnika. Turk in delavski zastopnik. Vsa čast Bolčevemu gospodu, ampak Kravja dolina se je zgugala in debelo režala, ko je to čula. Med poslanci S. L. S. v kranjski postavodajalni zbornici pa sede poleg svojega načelnika še možje, ki jim krščansko socialno delavstvo lahko popolnoma zaupa. O dr. Kreku niti ne govorimo, saj je njegova preteklost, sedanjost in samoobsebi umevno tudi bodočnost združena s povestnico krščansko socialnega delavstva. Imena dr. E. Lampe, dr. Zajec in dež. odbornik Jarc so tako dobro znana krščansko socialnemu delavstvu, da sedanji večini kranjskega deželnega zbora popolnoma lahko zaupa. Minulo zasedanje kranjskega deželnega zbora je važno tudi za delavstvo. Izpremenila se je občinska volilna reforma ljubljanska, in uvedla volilna dolžnost za državno in dežavnozbornske volitve na Kranjskem.

Liberalni kliki se na Kranjskem vedno bolj izpodmikajo tla. To nas najbolj veseli, veseli nas pa tudi, ker S. L. S. tako dosledno demokratizuje kranjsko deželno upravo.

× × ×

Štajerski slovenski deželni poslanci so pričeli v soboto v štajerskem deželnem zboru z obstrukcijo, ker Nemci zatirajo štajerske Slovence. To je popolnoma prav in kaže, da znajo poslanci Vseslovenske Ljudske Stranke odločnejše nastopati za slovenske pravice, kakor prejšnje limonadno liberalno konservativno slovensko zastopstvo v štajerskem deželnem zboru!

Tobačno delavstvo.

Razmere v kopališču. Parni kotel je premajhen in ne odgovarja več razmeram. Veliko ljudi se koplje v gorki vodi, ki jo večkrat zmanjka in se morajo drugi v mrzli, kar pa nikakor ni zdravo, ker se zelo lahko prehladi. Če bi kotel bil večji, ne bi bilo treba vedno prositi pare iz velikega kotla, ker je tam tudi mnogokrat primanjkuje. Če bi se v kopališču kotel povečal, da bi bilo tudi tukaj zmiraj zadosti pare, da bi bila gorka kopel delavstvu na razpolago, bi ne imelo samo delavstvo koristi, ampak tudi erar. Bolniška blagajna izda vsako leto približno 400 do 600 K, če ne še več, za kopel, pa ne pomaga dosti, ker ne zadostuje razmeram. Bolniška soba tudi nikakor ne spada tje, kjer je danes, ker je odročna bolniškim očetom in zdravnikom. Zgodi se na primer kakšna nesreča in se potrebuje hitra pomoč. Predno se pride do bolniških očetov, potem pride zdravnik pogledati k bolniku, zdaj morebiti potrebuje orodje, potem zopet po orodje iti tako daleč; tako, da je hitra pomoč izključena. Bane so take, da se človek boji, da se vkup sesede ali pa se lahko vsak trenutek obreže. Poslopje je v takem stanu, da kliče vedno po popravilu. Kopališče za toliko ljudi bi moglo biti precej predrugačeno. Zato prosimo slavno ravnateljstvo, da stvar kolikor mogoče hitro preišče in vzame v razmotrivanje.

Izplačevanje mrtvaščin in zdravila invalidnemu tobačnemu delavstvu. Z odlokom glavnega ravnateljstva c. kr. tobačne režije št. 29.954/I. iz leta 1909 se določa: Po odloku z dne 25. aprila 1907, št. 10.400 se morajo odzadaj plačevati na erarjeve stroške

Carska zločinstva.

(Dalje.)

II.

Radovedno se ozre Spor k vratom v gostilno. Na njenem pragu stoji mož srednje velikosti, ki je pač sreden petdesetak. A gube na njegovem obličju in srebrnobeli lasje na glavi in v dolgi bradi ga delajo starejšega; nekdanj je moral biti lep mož in še sedaj se svetijo njegove temne oči še skoro v mladeniški živosti. Osebnost tujčeva, ki je stopil čez prag Lokustine krčme, naredi velik vtis na vse navzoče. Skoro nehoté mu skazujejo vsi gosti spoštovanje ter se priklanjajo z glavami, ko stopa pozdravlja mimo njih tje, kjer je opazil Avta.

»Kako sem hvaležen!« zakliče mladenič ter mu poda roko. »Gotovo bi vas ne bil prosil, da pridete semkaj, ko bi ne bili sami želeli slišati umetnosti Aricije.«

»Avel, prišel sem rad,« odgovori starček; počenjanje ljudi mi ni zoprno in rad se pomešam med nje; vsaj se tudi Največji, ko je bival na zemlji, ni odtegoval ter se ni branil biti človek med ljudmi. Zato sem ti tudi svetoval ustreči Ariciji in jej dovoliti

izprošeni obrok, prej nego jo vzameš za ženo; njena čednost in ljubezen, katero si je pridobila, je varuje vsake nevarnosti.«

»Kako vsaka beseda k mojemu srcu govori, ki pride iz vaših ust,« reče Avel s spoštovanjem, »in gotovo tudi ta moj mladi prijatelj Spor, sin solnčnate Helade, bo občutil njen vtis. Žalost teži njegovo mlado dušo in temne sence ga vabijo na pogubne poti.«

Avel vstane in nagne glavo k Aleksandru, ki stori nad njim nevidno znamenje križa; nato ponudi Spor roko. »Mladenič,« mu reče, »v Apijevi ulici je moje stanovanje; ti si moj gost, kakor sem bil večkrat jaz tvoj, našel boš mir, ljubezen —«

Spor zmajuje z glavo. »Zdrav, Avel,« mu govori, »bogovi naj te blagoslovijo in naj te milostno varujejo. Tu se ločijo najini poti. Ne izprašuj o meni in o moji usodi, ne sili se med mene in mojo oblubo, bila bi pregreha, — srečno! slišal boš še o meni.«

Avel zre mladeniču v obraz; bere mu nepreklicljiv naklep ter si ne upa več vanj siliti. Pogleda ga, kakor pogledamo ljubljene umirajočega, čegar obličje si še enkrat želimo trdno vtisniti v spomin, preden ga podere smrtna kosa; nato Avel počasi od-

ide. Ko se zapro vrata, se nasloni Spor na svoj sedež. Govorica je zanesla k mladeničevim ušesom toliko slabega od ločine krščanske, da se je hotel ogniti razgovoru z oznanovalcem novega nauka, kakor se mu je tudi videla njegova zunanja postava častitljiva. Pač je opazil Aleksandros mladeničevo molčanje, toda preveč čuti srčno, da bi se vsiljeval tujcu, česar ta očitno ne želi.

Tu se začuje veseli vzklik gostov; začuje se ime »Aricija« in celo Spor pozabi na svoje mračne sanje in gleda k vhodu v gostilno. Prikaže se na pragu priletna žena z milim obličjem, oslepele oči so jej zaprte; zraven nje stopa deklica pri sedemnajstih letih; njena obleka je bela tunika,¹ plašč iz svetlorujave volnine je ovit okoli pleč. Njeno blede, nežno obličje obrobajo temni lahni kodri; nedolžnost in čistost ji sijete iz obraza.

¹ Tunika je bila obleka Grkom in Rimljanom in je bila dolga halja, ki je segala do tal. Kakor je bil kdo bogat, jo je tudi imel narejeno iz dragocenejšega blaga, lepše okinčano in omišljeno.

Ljubljansko delavstvo! V nedeljo ob 10. uri na shod v S. K. S. Z.

mrtvaščine in zdravila za vse invalidno tobačno delavstvo, medtem ko se je prej plačevalo to iz podpornega fonda.

Ravnatelj tobačne tvornice v Jagelnici je postal vicedirektor Ladislav Kopacz. Adjunkt je postal med drugimi oficijali Smolčič Ivan v Kotoru. Oficijali so postali: Horky Rudolf v Rovinju, Penicka Jožef, Kořinek Emanuel in Luhn Robert v Ljubljani; asistenta pa praktikanta Hermann Emanuel in Babnik Ivan v Ljubljani. Delovodji sta postala med drugimi Tome Ivan (že poročano) v Ljubljani in Tusch Anton, Celovec. Vpokojen je Čerkuš Ivan, delovodja v Celovecu.

Predpustna veselica dne 29. januarja t. l. v »Unionu« je nad vse krasno uspela. Ljudstva se je kar trlo v obširni »Unionovi« dvorani. Vladala je pristrčnost in največja dostojnost na veselici tobačnega delavstva. Veselega vrvenja in zabave kolikor si želel in hotel. Bila je to prav pristrčna zabava in od leta do leta opazamo, da so predpustne veselice tobačnega delavstva vsako leto sijajnejše, krasnejše in pristrčnejše. Bila je tobačna delavska organizacija prva naša organizacija, ki se je osmelila, da je stopila predpustom v velikem slogu na dan. Zda je predpustno družabno življenje tudi v naših ljubljanskih vrstah že jako živahno, dasi se prezirajo priredbe naše splošne ljubljanske organizacije, dela sedanje večine v kranjski deželi od tistih krogov, ki bi morali biti toliko objektivni, da k oficijalnim predpustnim družabnim zabavam v »Narodni Dom« in v »Kazino« prihajajo, smrdi jim pa »Union«. To samo mimogrede, ne da bi imenovali kako tistih oficijalnih oseb, ki bi morale po svojem zvanju ravno tako prihajati na naše družabne priredbe v »Unionu«, kakor hodijo v »Kazino« in v »Narodni Dom«. Na predpustni veselici našega tobačnega delavstva je bila zabava pristrčna, domača. Počastili so jo ravnatelj Pross, tajnik Kunz, pristav dež. poslanec Mandelj, oficijal Penicka in gg. Grčar in Kurent, kakor tudi tvorniška zdravnik dr. Košenina in deželni poslanec dr. Zajec. Zadržan je bil, ker je bil poklican k neki bolnici, dr. Höglar. Veselice so se tudi udeležili gg. Ivan Pliberšek, Franc Gorjup, Aleksander Valjavec, Alojzij Grile in Jožef Dejak. Slavnost so tudi počastili dež. poslanec Demšar in Gostinčar, dež. odbornika Jarc in dr. Pegan, deželni poslanec Piber, ravnatelj Remc, ravnatelj Prosenc in ravnatelj Rašica. Spretno je vodil zabavo gosp. Šturm, za kar mu bodi izrečena pristrčna zahvala. Veselo in zadovoljno je bilo vse z zabavo.

ZAHVALA.

Podporno društvo delavcev in delavk se tem potom najpristrčnejše zahvaljuje vsem, ki so dne 29. januarja 1910 obiskali veselico našega društva ali darovali ob tej priliki v društvene namene. Zahvaljuje se odbor sledečim gg. dobrotnikom: ravnatelju Prossu, tajnikom Kunz, Elsner, Wlassak,

Tudi pri Aleksandru ima mlade deklice navzočnost komaj pričakovano moč; debelo gleda Aricijo, vstane od svojega sedeža, kakor bi jej hotel nasproti hiteti; a v tem trenutku se zopet zgrudi na svoj stol.

»Tako bi moralo biti ljubljeno izgubljeno dete,« šepeta na tihem; »toda ona je mrtva zame, mrtva, kakor tudi deček.«

Prijazno pozdravi mlada deklica goste. Ne zdi se ji čudno, ko vidi, da se nahajajo med njenimi poslušalci tudi ljudje višjih stanov, — kajti navajena je tega; toda njeno oko išče kraja, kjer je sedeval Avel, a ne najde ljubljence, pa vendar se veselo zasveti, ko zagleda postavbo častitljivega Aleksandra. Precej hiti k starčku.

»Poznam vas, častiti oče,« mu reče. »Takega, ravno takega vas mi je opisal moj Avel; vi ste Aleksander. O, kako sem si želela po vas! Toda, kako vi zaidete na ta kraj, ki je preslab za podplate vaših nog?«

»Prišel sem, da ti bom nadomestoval zadržanega Avla ter te spremil na dom, ljubo dete,« reče ljubeznivo Aleksandros, — »ako ne zametaš spremstva starčkovega.«

Aricija zardi.

»Zasluzim li toliko časti?« reče skoro

pristavoma dež. posl. Mandlju in Kovalowskym, oficijalu Penicka, gg. Grčar in Kurent, tovarniškimi zdravnikom dr. Höglar, dr. Košenina in dež. posl. dr. Zajec, drž. poslancema Demšar in Gostinčar, dež. odbornikom Jarc in dr. Pegan, dež. poslancu Piber, delovodjam in paznikom Pliberšek, Gorjup, Valjavec, Grile in Dejak, ravnateljem Prosencu, Remcu in Rašici, dr. Kreku, M. Jemec, Paulin, Rozina, T. Eger, L. Smolnikar, Gričar & Mejač, Zalaznik, Franc Golob, vsem cenjenim članom in članicam kakor tudi vsem gostom, ki so počastili našo veselico. Hvala g. Šturm, ki je brezplačno vodil ples. Kličemo vsem: hvala!

Podporno društvo delavcev in delavk c. kr. tobačne tvornice.

Alojzij Čatar,
predsednik.

Ivanka Kocmur,
zapisničarica.

Med brati in sestrami.

Ljubljana. — Na občnem zboru »Slov. katol. del. društva«, ki se je vršil 16. januarja t. l., sestavljal se je odbor sledeče: Moškerc Mihael, predsednik; Zabavnik Franc, pred. nam.; Himmelreich Franc, zapisničar; Zabukovec Vinko, blagajnik; odborniki so: Plestenjak Jožef, Črnivec Jožef, Gostinčar Ivan, Gostinčar Jožef, Lenčič Anton, Kos Franc; namestniki Luknar Alojzij, Bučar Franc, Bizjak Peter, Hostnik Franc, Ogrič Jožef, Trefalt Jožef; pregledovalci računov Sedmak Jožef, Golmajer Jakob, Urbar Jernej.

Ljubljana. — Strokovna društva. Morebiti bom našel odpor od kateregakoli v tem članku. A pridržujem si pravico, pisati o razmerah strokovnih društev v delavskem listu. Da niso strokovna društva danes na tem višku, kakor bi morala biti, iskati je vzrokov v marsičem. 1. Da se delavstvo kot tako premalo zanima (tudi nasprotnih strank) za strokovna društva. Povečini so v društvih zaradi bolniške blagajne. Da bi se pa delavstvo tudi samo zanimalo kot organizirano za zboljšanje gmotnega stanja, tega ni. Po največ se delavstvo pritožuje čez odbore. Odbor sam kot tak tudi ne more vsega storiti, ako ni z njim vse delavstvo. 2. Da je pa krivda tudi na odborih, tega ne smem trditi, da se premalo stori za delavstvo. Odbor strokovnega društva je in more vedno biti v najožjem stiku z delodajalcem. Zato je njega dolžnost (odbor), da za vse slučaje poduči tudi delavstvo, ali tega ni, ali pa prav malo, kakšne so razmere med odborom in delodajalcem. Večkrat je napaka tudi ta, da se delavstvo premalo zanima za občne zборе. V odborih sedijo domalega vsi delavci, ki so obenem hišni posestniki. Razume se, da tisti odbornik bode veliko manj storil za slabo plačano delavstvo kot delavec, ki je itak najslabše plačan. Zakaj? 1. On je boljše plačan vsaj povečini, zato si je mogel ustva-

plašna; »a,« reče nato in se zravna pokonci in zre v oči Aleksandru, »Aricije se ne smete sramovati, častiti oče; žena, katero si je izbral Avel za soprogo, ne sme imeti madeža.«

»Jaz zrem v tvoje obličje, moja hči in obenem v tvojo dušo,« odgovori Aleksandros. »No, sedaj pa daj, da čujem tvojo pesem! Glej, že pričakuje tvoja prijateljica glasu tvoje stopinje, že nestrpno prebira njena roka strune na liri in težko te pričakujejo gostje.«

»Izkusila bom zapeti najboljše; kajti poslušaj me visokospoštovani Aleksandros,« šepeta deklica in se umakne.

Sporu ni ušla ne besedica v pogovoru in sedaj mu igra tako blago in tako bolestno obenem v mlademu srcu. Prvič stopi k njemu duh čiste, svete ljubezni in mu šepetaje pripoveduje čudovite pravljice; neznano, neslutno čutilo se giblje v njegovih prsih. Tudi bi bila usoda podarila milo nevesto, tudi njemu bi se smejala najmilejša sreča na zemlji, a sedaj — kakor neusmiljen dolžnik ga opominja mrzli meč, ki ga skriva njegova obleka, na oblubo — proč, proč s sanjami — morilcu ne cvete sreča, prihodnost!

(Dalje prihodnjič.)

riti svoj dom, seveda z varčevanjem. 2. On se bolj boji, ako zgubi zaslužek ali milost pri delodajalcu. In 3., ker je že nekoliko zlezal na konja, zato bolj prezerljivo gleda manj plačano delavstvo. Nikdar ne smemo zavidati tudi teh ljudi, ampak vedno in za vsako stopinjo jih moremo priganjati in jim korajžo (pogum) dajati. Poglejmo papirnice, tovarno za lep in predilnice (samo na Kranjskem), kako je tu delavstvo vsaj v veliki večini po sužensko plačano. Zato je potrebno močnih in vztrajnih organizacij. Povečini že obstojajo, treba je bolj z energijo na delo. Kapitalisti si polnijo svoje žepe, delijo tudi med svoje bolj priljubljene uradnike in mojstre noveletna darila. In vse to je moralo delavstvo skupaj spraviti. Delavstvo pa naj le še čaka na milost. Za pomoč pa imamo še dve reči, ki že obstojata in nam lahko veliko pripomore k gmotnemu napredku. 1. Jugoslovanska strokovna zveza, ki je in morebiti vodilni činitelj vseh strokovnih društev. Obenem pa morejo biti vsa ta društva združena v J. S. Z. In 2. je delavski list Naša Moč, ki je voditelj izobrazbe in dela v napredku delavstva. Zato bi ne smelo tega lista nikjer manjkati, kamor zahaja delavstvo, ne v gostilni in ne v prodajalni. Toliko manj pa med delavstvom. Pogum in na delo! — **Delavec.**

Iz ljubljanske predilnice. Veselica Strokovega društva se je pri nepričakovano obilnem obisku prav dobro izvršila. Zato si pa šteje odbor društva v dolžnost, da se vsem, ki so pripomogli k tako dobro uspeli naši predpustni veselici, najtopleje zahvaljuje. Pred vsem se zahvaljuje onim gospodom in gospam, ki so denar ali kak dobiček darovali, nadalje tudi vsem članom in članicam, ki so tudi dobitke darovali za srečlov. Koncem izreka vsem udeležencem veselice zahvalo, ki so kljub skrajno neugodnemu vremenu celo iz ljubljanske okolice pazniki, uradniki in vsi naši člani in članice, pa vsi naši prijatelji društva, posebno še tudi izreka odbor zahvalo našemu gospodu ravnatelju za naklonjenost našemu društvu. Bog naj vsem povrne stotero, ki so na katerikoli način pripomogli h gmotnemu napredku našega Strokovega društva.

Vevče. Gospod urednik, oprostite, da sem bil malo zamudil, vzrok je ta, da sem se precej prehladil, da nisem bil za tako delo. Pri nas je nemir le zaradi tega, ker se delavcem godi škoda pri zaslužku, seveda je pa delavec dolžan le dobro delati in misliti. Kakor je že vsem znano, se je pri akordnem delu delavcu odtirgalo po 2% in ravno tako pri dokladah, samo nekaj več mislim, da po 4 odstetke. To bi za eno osebo ne bila velika vsota in žalibog je nekaj takih zaspancev med nami, ki pravijo, ako je drugim prav, je meni tudi. Sedaj pa ljubi tovariši in tovarišice stopite malo sem k meni in odprite svoje zaspane oči, odmašite svoje zamahane ušesa, ter glejte številke, katere vam pokazal, poslušajte, kaj vam imam za povedati. Torej pozor! Delavci na Hollenderjih in pri papirnih strojih dobijo poleg svoje dnevne mezde tudi še gotove doklade, ako se dovolj papirja naredi. Teh je približno 115, torej je vsak dan 115 delavnih dni, t. j. na mesec $26 \times 115 = 2990$ dni, ker so v enem mesecu 4 nedelje, ako računamo na leto je $12 \times 115 = 35.880$ dni. Sedaj pa vzemimo, da je povprečno vsak delavec oškodovan za 5 vinarjev, kar je jako malo, je to $35.880 \times 5 = 189.400$ K na leto. Sedaj pa pogledajmo akordno delo. 1.) Prenašalci papirja. Teh je vedno po štiri, t. j. $4 \times 26 = 104$ dni v mesecu ali 1248 v enem letu, če vzamemo, da je vsak od teh oškodovan le za 7 vinarjev na dan, kar je najmanj, je to 87 K 6 vinarjev na leto. — 2.) Močilni stroji. Tu je 18 oseb, torej na leto 5616 dni. Vzemo minimalno vsoto po 4 vinarje na dan škode za vsako osebo in vidimo, da znese od $5616 \times 4 = 22.464$ K na leto. — 3.) Likalni stroji (kalandre). Tu je 28 oseb zaposlenih, torej 728 na mesec ali 8736 dni na leto. Recimo, da je vsak oškodovan le za 4 vinarje na dan, je to $8736 \times 4 = 34.944$ K. — 4.) Rezalni stroji. Tu je 30 oseb, torej 9362 dni na leto. Vzemo tudi tu le 4 vinarje na dan, pa dobimo vsoto 37.840 K. — 5.) Zbiralke papirja. Vze-

mimo jih 80. Torej na leto 24.960 dni. Ako jih računamo po 4 vinarje na dan, zneseta vsota 99.840 K. — Torej bi ta vsota znesla na leto 3927 K. 94 vinarjev. Kaj bode delali sedaj tovariši in tovarišice. Ali bo še kdo dejal, da to ni taka reč, da se ne pozna veliko teh par vinarjev? Ali je bolje, da je ta denar v žepu milijonarjev, naših gospodarjev, kot pa, da bi ti, ubogi delavec, delavka za ta denar svoji družini kruha kupila. Sedaj se le dobro ogledaj v ogledalu. To premisli za danes, drugič bo pa že še kaj.

Litija. Na Svečnico smo imeli v prostorih izobraževalnega društva shod litijskega delavstva. Med udeleženci je bilo največ delavcev in delavk iz litijske predilnice in topilnice. Predaval je g. Fr. Kerhne o delavskem vprašanju in o pomenu strokovnih društev. Priporočal je navzočemu delavstvu, da se organizira in ustanovi skupino Jugoslovanske Strokovne Zveze. Navzoči delavci so se zato izrekli in tako dobi Jugoslovanska Strok. Zveza v najkrajšem času svojo skupino tudi v Litiji.

Sava. Naše poročilo o občnih zbiorih strokovnega in političnega društva, ki sta se vršila dne 9. januarja letošnjega leta in katero je bilo naslovljeno na uredništvo »Naše Moči« je bilo oddano dne 11. januarja na pošto Jesenice-Fužine. Kakor poroča slavno uredništvo, tega dopisa ni prejelo. Dotični, ki je to pismo oddal, ima pričo, da je dotično pismo v poštini nabiralnik vrgel. Najprvo vprašamo sl. c. kr. pošto, ali je to pismo prišlo iz nabiralnika na poštini urad Jesenice-Fužine, iz tega urada na vlak, z vlakom v Ljubljano na glavno pošto, ali je bilo iz glavne pošte oddano pismonoši, ali je dotični pismonoša dostavil pismo naslovljeno na uredništvo »Naše Moči«, oddano na pošti Jesenice-Fužine. Ako je bil kdo toliko radoveden, da je na tej poti pismo odprl, je svojo radovednost napasel z veliko novico o naših občnih zbiorih. Bil bi pa naj vsaj toliko pošten, da bi pismo zopet zaprl ter oddal takoj naprej, da bi uredništvo pravočasno dobilo za tisk. Ali bomo morali reš vsa pisma priporočiti? Ako se vrše take nerednosti, vprašamo slavno pošto ravnateljstvo, ali je ta slučaj ista toliko hvaležna uradna tajnost? Tudi list »Naša Moč« imajo ljudje, ki niti naročeni niso nanjo, a nasprotno skoro vsak teden manjka kakemu naročniku list. Dne 5. decembra 1909 je prišla neka pošiljatev na Savo iz pošte brez poštnega pečata. Ali je pošta cesarsko-kraljeva ali privatna? Dosti gradiva imamo še, in kakor hitro neko reč natanko zvemo, bomo vse nerednosti naznanili na c. kr. pošto ravnateljstvo.

Sava. I. delavsko konsumno društvo na Jesenicah naznanja vsem članom, da se vrši občni zbor društva dne 13. svečana ob 3. uri popoldne v »Delavskem domu« na Savi. Udeležite se ga v obilnem številu, ker je na dnevnem redu med drugim letos tudi volitev glavnega odbora. Letni zaključek je pokazal jako ugodno, in z mirnim srcem lahko naprej rečemo, da bodo člani zadovoljni z računi, kateri se bodo, ko bodo natisnjeni, razdelili med člane. Ker je dosti čistega dobička, se bodo lahko razdelile dividende po 6%, ako bodo člani na občnem zboru zato glasovali.

Sava. Nagla smrt je pobrala dne 28. prosinca uglednega moža in očeta, mojstra Antona Čop. Bil je vseskozi vrlega značaja ter odločen naš pristaš. Celo dobo delovanja I. delavskega konsumnega društva je bil podpredsednik, katero mesto je jako vestno zastopal, da skoro ni bilo večera, da bi on ne bil prišel v društvo. Konsumno društvo je z njim izgubilo izvrstno moč. Želim, da bi dobili naslednika njemu enakoga. Pogreb je bil veličasten. Udeležilo se ga je delavstvo mnogoštevilno iz Save in Javornika ter tudi od drugod. Tem potom izrekamo sožalje njegovi družini. Kdor dela v življenju za ljudstvo, se pokaže ob smrti, ko žalujejo po njem njegovi zvesti tovariši.

Domžale. Ko sem pretečeni teden potoval po Gorenjskem, sem prišel v petek zvečer, t. j. 21. jan. 1910, malo čez 6. uro v Kranju na kolodvor. V čakalnici se je okrog peči sušilo kakih deset delavcev, kateri so poprej celi dan sneg odkidavali na kolodvoru in so bili, ker je celi dan snežilo, čisto do kože premočeni, tako, da so se meni smilili, ker niso imeli nič suhe obleke. V tem pa pride sluga in jim veli, da morajo

iti ven iz čakalnice, da to ni za tiste, kateri so sneg odmetavali (pripomnit pa moram, da so dotični delavci bili doma zgor Kranja. Zatorej so morali čakati od 6. ure do 7., da je vlak prišel in so se potem odpeljali proti Sv. Joštu ali Podnartu.) Ker pa na opomin sluge niso hoteli hitro zapustiti čakalnice, je šel sluga naznaniti službujočemu uradniku; in res, prav hitro prikoraka v čakalnico s tako jezo, da smo drugi popotniki mislili, kaj se je neki zgodilo. Pa zapije: alo marš ven, ki nimate tukaj vlaka čakati! Ko sem jaz nato k gospodu uradniku stopil in ga ponižno prosil zanje, da naj se jih usmili, ker je zunaj mraz, delavci so pa vsi premočeni, da znajo bolezen dobiti. In pravi: »Jaz ne bodem 10 kron plačeval. Gospod načelnik so tako ukazali, in jaz moram povelje spolniti, drugače sem kaznovan za 10 kron. Ko bode šel gospod načelnik iz pisarne, pa lahko gredo delavci nazaj v čakalnico.« In res so morali iti delavci na mraz vsi premočeni, ko so prišli na peron se je tako kadilo od njih, kakor od konj, katere neusmiljeni voznik prav zelo pregreje. Reče so se se od mraza tresli, tako da so jim zobje šklepetali. Vsakemu, kateri je mimo njih šel, so se smilili. Vsaj imajo za živino hleve, da gredo, kadar je mrzlo na gorko. V Kranju je pa načelnik tak brezbožneš, da ne pozna nobenega usmiljenja. Vsaj so ti čakali ob 6. uri, ko so nehali delati, vlaka v čakalnici, katera jim tudi gre, vsakemu, kateri vlak čaka, bodisi delavec ali potnik. Ko bi bil slišal načelnik opazke, katere so potovalci, ki so to videli, izražali, gotovo bi ga morala do ušes rdečica oblit. Kako težko so vlaka čakali, kako zdihovali in tresli se po vseh udih. Vsakemu so se smilili; malo čez 7. uro je prišel vlak, da jih je rešil vic. (Treba bode take reči sporočiti kompetentnim železniškim oblastem. Uredništvo.)

Prometna zveza.

Odlikovana emika skladiščnega oddelkovodje. Dne 28. prosinca je gospod oddelkovodja K. s svojim oddelkom skladiščnih delavcev odmetaval sneg na ljubljanskem južnem kolodvoru v obližju skladišča vojaške zaloge (Militärdepot) in tam ležečih tirov. Ker so bili delavci menda veseli novo padlega snega, so se med delom tudi obmetavali s snegom, oziroma kepali. Posebno veselje so imeli do tovariša Verbiča, ki pa seveda tudi ni ničesar dolžan ostal. A vendar ga je to tako vjezilo, da je udaril svojega tovariša Kradovca. Mogočni gospod oddelkovodja K. pa namesto, da bi miril, udari Verbiča z lopato po roki ter lahko rani, potem pa še tožil načelniku, češ, da ga noče v svojem oddelku. Opozarjamo g. K., da so časi suženstva in tlačanstva minili, ko so se ljudje pretepavali in zmerjali. Ni beseda lepo mesto najde. Vi pa pustite doma svojo demokratsko oliko!

NOVE ŽELEZNIŠKE DOLOČBE ZA OSEBNI PROMET.

S 1. januarjem v moč stopivša zvišana železniška cena ni samo zvišana cena, marveč prenovljeni in popojstreni so tudi prometni predpisi, kateri so za popotnike, ki potujejo po železnici, jako popojstreni in je važno, da se potniki z njim seznanijo, ker predpisi znajo marsikoga v neprijetne položaje in v škodo dovesti.

Prosta vožnja otrok. Novo določilo § 12. velja za otroke, ki še niso štiri leta dopolnili, da sme ena oseba največ dva pod štiri leta stara otroka seboj brezplačno vzeti, ako to dopuščajo razmere prostora.

Kako dolgo veljajo vožni listi? Vožni listi veljajo za daljavo pod štiristo (400) kilometrov dva dni in za daljavo čez 400 km štiri dni. Vožni listki, ki bodo izdani za vlak, ki odhaja s postaje opolnoči, bodo izdani veljavni za popolnoči nastopni dan. Vožnja mora biti končana drugi veljavni dan do polnoči. Listki, ki so veljavni štiri dni, t. j. za daljavo čez 400 km, mora biti vožnja končana pred polnočjo četrtega veljavnega dneva. Dosedaj so bili vožni listi veljavni le za tisti vlak, za katerega je bil izda, ako ni bilo posebne določbe, a vendar je bilo dovoljeno, vožnjo pretrgati, da je le naslednji dan vožnjo naprej nastopil. Zdaj pa med pretrganjem vožnje mora nastop nadaljne vožnje slediti tako, da je vožnja končana pred polnočjo drugega ali četrtega veljavnega dne, označenega voznega listka.

Vstopnice na postaji (imenovane Peronkarte). Vstop na postajo je tistim osebam, ki nimajo voznih listkov, prepovedan, in predno vstopijo, si morajo kupiti vstopnice. Kdor stopi na postajo brez voznega listka ali vstopnice in se ga zasači, plača 1 krono kazni. Oseba, ki plača vstopnico, sme vzeti seboj dva otroka, ki še nista spolnila deseto leto.

Na prehodnih postajah, ali kjer se mora od enega do prehodnjega vlaka čakati ponoči, morajo čakalnice tudi ponoči odprte ostati za tiste popotnike, ki so prišli z vlakom min se z drugim dalje peljejo, a vendar ne več, kakor med vlakoma štiri ure, t. j. med prihodom in odhodom.

Dovoljeno je v **ženskih oddelkih** samo dečke do desetega leta seboj jemati. Nikakor pa ni dovoljeno se moškim voziti v ženskih oddelkih, ako tudi to ženske osebe dovolijo.

Švigel, tovarna stolov v Borovnici, priporoča svoje dobro in solidno blago po nizki ceni. Postrežba točna. Priporočamo ga najtopleje.

And. Mejač, veletrgovec z vinom v Komendi pri Kamniku, priporoča toplo dobra vina po jako nizki ceni. (Glej oglas v voznem redu.)

Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani, Mestni trg zraven rotovža, priporoča vsem »Mastin«. Kmetje, poskrbite, Vam ne bo žal. (Glej oglas v voznem redu.)

Br. Hlavka, Ljubljana, Prešernova ulica 5, priporoča se v izdelovanje kirurških in medicinskih instrumentov itd. Natančneje glej v voznem redu, ki je danes priložen.

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

Pa kaj se to pravi,
Če trebih boli?
Pri pametni glavi:

zavžij!

Krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetna kakovost „ 4.80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT
: LJUBLJANA :
PREŠERNOVA ULICA
PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLEJ
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovno-life se poslužiti furdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice trvdke so: Pri Škofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bodeš prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane trvdke

Na deželo se pošiljajo vzorci poštnine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

- Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (šifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 30 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepilno in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti ble-dici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovčkov za izseljence, srebrnih ur in verig in vseh galanterijskih predmetov priporočam

Priznana solitina blaga!

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavnica kron 420.537-92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4¹/₂ 0 brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4¹/₂ 0 od vsakih 100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Šušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest. podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drz. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Ko'ar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. „Ljudske posojil.“, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4³/₄ 0, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik:

**Ivan Jax in sin v Ljubljani
Dunajska cesta št. 17**

priporočata svoje bogate zaloge ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

